UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum exemptione ab ordinaria iurisdictione

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium Declarationibus illustratus ; omnibus in judicio Civili & foro Ecclesiastico versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore distinctus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agrippinae, 1684

26. Continentia seu commotio causæ subditi cum exempto, an reddat exemptum, & an continentia causæ fundet Jurisdictionem Judicis axemptorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-61886

Visual Library

ubi glo. Apoſt.marg. Bartholus ff. rem ratam haberi l. idemq; §. generaliter ff. mandati, fu-
ſe Barth. in diſput. 2. dixi infra lib. 2. cap. 37. n. 7. Paucis hujus ſententiæ eſt Iacobus de
3. Arena, tract. de ceſſione juris Rubr. Quis cedere poſſit num 45. & 49. Cujus rationes
compendii gratia nolo hic adducere, quandoquidem diſpoſitione Concilii Tri-
dentini contrarium plane diffinitum reperimus. Seſſ. 14. cap. 5. de reform. in verb. aut
quo minus ſi quæ jura ei ex ceſſione competierint, ſuper illis libere valeat apud judicem ordi-
narium conveniri, quod ſane non videtur à jure prorſus alienum. Siquidem videmus
4 fiſcum ſuccedentem in jus privati, non uti ſuo privilegio, ſed jure privati. l. cum qui-
dam §. fiſcus ff. de uſuris.

5 Idem in pupillo ſuccedente in locum majoris ex quo conditio obligationis ex per-
ſona ſucceſſoris immutari non debeat. l. ſi incerta C. de non numerata pec. l. ſi prætextu C.
de hæreditar. act. l. 2. §. ex his ff. de verb. oblig. l. prætorem ff. de prætor. ſtipul. l. quæ à parte
C. de reſt. milit. ne plus veniat in actione ſubſtituta, quàm fuerit in ea in quam alia fuit
ſubſtituta, & ne ſucceſſor ſit melioris conditionis quàm auctor. Item ne exemptio ex-
tendatur retorqueaturque in gravamen alterius l. ſi ſtipulatus ff. de uſuris l. eum qui §.
qui injurarum ff. ſi quis cautionib. l. ſi donatæ §. ſi ſponſus ff. de donat inter virum & uxorem
l. 2. §. ſi quis à principe ff. ne quid in loco publico vide Papon. aux arreſtz. lib. 12. tit. 2. de vice
de litige arreſt. 3. Denique ita fuiſſe hac in materia judicatum refert Rebuffus ad ord.
regias tom. 2. Tit. de ceſſionib. art. 2. glo. 3. n. 18. fol. 467.

6 Quid autem è contra ſi exemptus cedat jus ſuum privato, an privatus exemptione
cedentis gaudebit? Neutiquam ſunt enim exemptiones reſtringendæ, nec de perſona
in perſonam transferendæ. l. in omnibus l. privilegio ff. de Reg. Iuris. l. forma §. quanquam
ff. de Cenſib. ca. privilegium de Reg. Iur. in 6. l. 1. §. perſonas l. ſemper §. immunitas ff. de Iure
immunitatis l. 1. §. permittitur ff. de aqua quot. & æſtiva.

7 Deinde mutatione perſonæ mutari dicitur privilegium Barth. l. Paulus num. 3. ff. de
acq. hæred. latè Albertus Brunus tract. de mutatione & transform. memb. 3. concluſ. 10. n.
93. Quæ tamen temperanda ſunt in exemptione perſonali, ſi enim exemptio foret
realis, tum in quem transfertur res exempta, concomitanter etiam tranſiret exem-
ptio l. hæres C. ad Velleianum. & DD. jam citati Iacob. de Arena loco citato n. 51. & ſeqq.
De utraque hac quæſtione fuſe etiam & doctè Imbertus. Inſtit. forenſ. l. 1. cap. 27. gloſſ.
verb. cauſa.

QUÆSTIO XXVI.

Continentia ſeu communio cauſæ privati cum exempto, an generet exemptio-
nem, ſeu an continentia cauſæ fundetur Iuriſdictio?

SUMMARIUM.

1. Ratione adjuncti fruimur privilegio alterius.

2. Cle-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

2. *Clericus & laicus conveniendi coram Eccleſiaſtico.*
3. *A ſententia appellandum ad eccleſiaſticum.*
4. *Ratione adjuncti gaudemus præſcriptione Eccleſiæ.*
5. *Socius ratione ſocii conſequitur vocationem.*
6. *Privilegium transfertur ad perſonas acceſſorias.*
7. *Exemptio oritur ex continentia cauſæ.*
8. *Majus dignum trahit ad ſe minus.*
9. *Actio communis cum ſcholare agitari debet coram judice ſcholaris.*
10. *Univerſales actiones agitari debent coram judice privilegiati.*
11. *Idque niſi materia ſit diviſibilis.*
12. *In dividuis ſocius non gaudet privilegio ſocii.*
13. *Statuto, conſuetudine, aut aliter abrogari poſſunt jura de continentia cauſarum.*
14. *Univerſitas in qua quidam ſunt exempti, ubi debeat conveniri.*
15. *Finita coram ordinario cauſa præparante v.g. poſſeſſorio ad exhibendum, aut alia ſimilia, an cauſa præparata, v.g. petitoria, rei vendicatio, aut connexa coram eodem intentari debeat.*

Regulariter ratione adjuncti fruitur quis privilegio quo alioquin ex ſuo ſolius 1
capite non gauderet. *l. ſi communem ff. Quemadmodum ſervitus amittatur. Capicius deciſ.122. Menoch. de recup. poſſeſſ. Remed 16.n.131. Gall. lib.1. obſer.32. & lib.1. de pace public. c.6.n.17. late Hippolit. ſing.180. Affl. Et. dec.112. Covarruvias pract. quæſt. c.34. Sampſonius ad conſuet. Turon. tit.32. art. ult. glo.4. verſ. Eſt inſuper. Menoch. de Recup. poſſ. Rem.1. nu.376.*

Hinc clericus & laicus rei debendi non modo civiliter ſed etiam criminaliter 2
conveniendi ſunt coram judice Eccleſiaſtico, *Barth. l. præcipimus §. eadem obſervanda C. de appellat. l. juriſperitis §. cum oriundos ff. de excuſat. tut. late Aufrerius de poteſtate Eccleſiaſtica ſuper laicis num.49. Rebuffus de privileg. ſcholar. privilegio 106 num.3 & 4.*

A ſententia vel laudo judicis clerici & laici appellatur aut reductio petitur ad ſu- 3
periorem Eccleſiaſticum, *Imbertius inſtit. Forenſ. lib.2. c.6. glo. fin. in fine. Neviſanus in Silva nupt. lib.6. nu.38. allegat. Abbatem cap. ſuper quæſtionum §. ſi vero de offic. legati. Iaſon l. imperium ff. de juriſd. om. judic. Aufrer. de poteſt Eccleſ. ſuper laicis nu.47. Bald. & Barth. l. præcipimus c. de appellat.*

Privatus rem communem cum Eccleſia poſſidens gaudet præſcriptione Eccleſia- 4
ſtica. *Hippolit. Rub. de fidejuſſorib. q.12. n.130. Rochus. de conſuetud. n.290.*

Socius conſequitur vacationem à muneribus ex perſona ſocii exempti. *gloſ-* 5
ſa l. ultima verb. Fratribus C. de honoribus non continuand. lib.10. quam extollit Alex. conſ.22. col.4 l.4. licet refutetur à Felino, *cap.1. de præſcript. Iaſon. l.1. C. de tranſact.* Conſanguineus retrahens acquirit omnium bonorum ſocio. *Tiraquell. de retract. conſanguin. §.26. glo.1. n.31. Matel. ſing.180. l. ſi is qui duos ff. de liberatione legata.*

Auctor Clericus tenetur defendere Laicum coram judice Laico, *Marand. de ord. jud.*
parte 5. num. 6. Delegatus poteſt citare auctorem laudatum licet in reſcripto non
comprehenſum. *Marant. d. n. 6.* Quorum omniū quæ fuſiſſime à Rebuffo, *d. privilegio*
106. per tot. per exempla deducuntur, hæc potiſſima eſt ratio. Cum privilegiatus com-
mode uti non poteſt ſuo privilegio, quod tunc illud per ejus peſonam transferatur
ad perſonas cohærentes, etiamſi eæ nominatim in privilegio non fuerint compre-
henſæ, *late Felin. cap. quam ſit n. 1. de Judæis & in repert. verb. privilegiatus quando non*
poteſt uti privilegio fol. 101. col. 1. fuſè Gaill. d. c. 6.

7 Ex quibus concludo privatum ratione continentiæ aut communionis cauſæ quam
habet cum Exempto, Exemptione potiturum. *Imbert. d. cap. 6. in glo. fin. DD. jam ci-*
8 *tati.* Ratio eſt, quia majus dignum trahit ad ſe minus dignum, *ca. quod in dubiis de*
conſecr. Eccleſiæ dixi eodem l. c. 45. n. 4. Gaill. d. obſ. 32. per tot. & d. c. 6. n. 17. uſque ad fi-
nem, ſunt autem Exempti cæteris digniores atque gradus prærogativâ præferendi,
c. per tuas ubi glo. de majorit. & obed. c. ut Apoſtolicæ de Privilegiis in 6. Brixienſis in Re-
pert. verb. Exemptio verſic. an Prælatus. Boer. in tract. de ordine graduum utriuſque fori,
dictumque eſt ſupra c. 1. n. 2. Deinde ſi ſinguli ſuos ſortirentur judices, ferri poſſent ſu-
per eodem facto repugnantes ſententiæ, quod foret perabſurdum *l. nulli C. de judic. c. 1.*
de cauſa poſſeſſ. & propr. Ferratus Cautela 10. Menoch. de Arbitr. judic. caſu 371. Boer.
ad Conſ. Bituricenſ. § 9. tit. de juriſd. Idem non obſtantibus Auſtregis, decreti dicun-
tur in Camera Imp. anno 1587. proceſſus Comiti de Marka contra Epiſcopum Leod.
uti refert Mindanus *de Proceſſ. Imperii lib. 1. cap. 18. nu. 5.*

Præterea ſi tertius communem habeat cum ſcholare actionem ratione conti-
9 nentiæ, ea agitari debebit coram privilegiato judice ſcholarium, *Rebuff. d. privil. 106.*
ergo idem ſtatuendum eſt in Exemptis ratione proportionis & analogiæ fori, quam
inter eos eſſe frequenter aſſeruimus, *vide infra d. c. 45. nu. 5.*

10 Poſtremo, ſi agendum ſit univerſali judicio familiæ Herciſcundæ, tutelæ, &c. per
plures inter quos Clericus aliquis aut exemptus reperiatur, fieri id debebit coram ju-
dice magis privilegiati, quemadmodum tum ab analogia antetacta, tum per rationes
& exempla copioſè allata per Rebuffum ſatis arbitror eſſe comprobatum, *d. privil.*
106. & DD. ſupra citati. Unde licet Procurator Cæſaris ſeu Camera non ſit judex
inter privatos, *l. 2. C. ſi adverſ. fiſcum*, ſecus tamen ſi privatus habeat cauſſam depen-
dentem à fiſco, *Bart. l. cum rerum C. de ſent. & interl. Caſtrenſ. l. fin. C. ſi adverſ. fiſcum*
Mandoſ. in paxi commiſſ. commiſſ 2. beneficiaria verbo dependentibus.

11 Quæ omnia tamen intelligenda ſunt, ſi res & materia ſit indiviſibilis, nam ſi res &
cauſa diviſionem ſeparationemve reciperet, contrarium eſſet concludendum. *Caſtrenſ.*
l. ſi duo in pr. n. 2. ff. ſi quis caution doctè Fel. c. 1. n. 6. verſ. primo quod de præſcript. Mandoſ.
de Inhibitionib. q. 69. per tot. Caſtrenſ. l. unica n. 3. C. ſi communi eademque cauſa reſtitutio
fuerit poſtulata. ſinguliq; hæredes coram ſuis judicibus pro portionib. hereditariis con-

venien-

veniendi, *l. ſi denique ff. de iure fiſci Cavalcan. Deciſ. 8. n. 10. & ſeq. par. 1. Marant. de ord.*
jud. pa. 4. diſt. 11. n. 23. 24. Capic. Dec. 173. Ratio eſt, quia in dividuis ſocius non gaudet 12
privilegio ſui conſortis, *Gail. de pace publ. l. 1. c. 6. & de pignorationib. cap. Menoch. d. caſu*
371. & DD. hactenus citati. Hinc cenſuit Mandoſius *d. q. 69.* quod ſi agatur contra
plures poſſeſſores ad reſtitutionem portionis hæreditariæ, judicem Eccleſiaſticum
aut Privilegiarium alteri inhibere non poſſe, ex quo obligatio rem reſtitui ſit dividua.
Ita intelligendus D. Wameſius *conſ. 40. n. fi. to. 1.* dicens privilegium unius conſortis
alteri non prodeſſe *per l. un. C. ſi in communi eademque cau. l. ex plurib. de adm. tutor.*
Temperandum ſecundò, niſi conſuetudine, privilegio, præſcriptione aut ſtatuto 13
diſpoſitum ſit, quod ſinguli judicentur à propriis & competentibus ſuis judicibus,
exempti à ſuis, Clerici ab Eccleſiaſticis, & Laici Laicis judicibus, ita enim contra jus
introduci poſſe præter cæteros teſtis eſt Capicius, *Deciſ. 173. Julius Clarus in Pract.*
Criminali §. fin. quæſt. 36. verſic. evenit. Gaill. d. lib. 1. cap. 6. num. 18. in fine.
Quid juris, fragendum ſit contra univerſitatem in qua quidam ſunt exempti? re- 14
miſſive quæri poterit ex Barth. *in Apoſtilla ad l. ſicut verb. convenire in fine ff. quod quiſ-*
que juris. Maranta de ord. jud. part. 4. diſtin. 11. n. 23. Aufrer. tract. de poteſt. Eccleſ. n. 12.
Non abs re hic inquiritur. Quid ſi finita ſit coram ordinario cauſa connexa, v. g. 15
poſſeſſoria, an quæſtio proprietatis ratione continentiæ debebit coram eodem agita-
ri? videretur prima inſpectione affirmandum, tum quia ordinarius cæteris melius eſt
informatus in cauſa: tum quod translatitium ſit, ratione identitatis ejuſdem ſubiecti
atque continentiæ ad eundem eſſe judicem adeundum, *ff. quibus rebus ad eundem*
judicem eatur ca. 1. de cauſa poſſeſſ. & propr. l. nulli C. de judiciis. Nihilominus tamen ve-
rius eſt eo in caſu exemptum coram ordinario conveniri non poſſe. Rationem cum
auctoritate adfero ex Abbate, *c. fin. n. 15. de judic. ubi Fel. & DD.* qui dicit cum actor &
Reus ſunt penitus diverſi fori ut eſt hoc in caſu, tum non tenetur actor in prima in-
ſtantia reſpondere coram eodem judice in alia cauſa: quia non debet violari regula
communis quod actor ſequatur forum rei propter Regulam accidentalem, & non
multum neceſſariam, ne cauſæ continentia dividatur, cum alius judex (inquit) ſcilicet
proprius ipſius rei facile poſſit inſtrui, cauſa enim naturalis vincit accidentalem, *l. qui*
habebas ff. de Tutelis l. quæritur ubi affatim DD. ff. de ſtatu hom.
Ac ut diſtinctius loquuntur alii, præſertim Antonius de Tremolis, *in Apoſt. ad*
auream practicam Uberti de Bonacurſo tit. de impedimentis & exceptionib. contra re-
ſcript. §. Item ſi per reſcriptum cauſæ continentia in glo. verb. continentia verſ. tertio in-
tellige. Regula ne continentia cauſæ dividatur, reſtringitur, ſi actor & Reus eſſent
diverſi fori, & juriſdictio eſſet improrogabilis reſpectu alterius partis, ver-
bi gratia, Clericus, aut Exemptus, quem infra diximus prorogare non poſſe.
libr. 2. quæſt. 7. egit contra Laicum, aut ſubditum ordinario, poſ-
ſeſſorio, & obtinuit coram judice Laico, aut ordinario, ſi Laicus
aut

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

aut ſubditus velit poſtea contra exemptum agere petitorio, dividenda erit cauſæ continentia, ita quod clericus aut exemptus coram non ſuo judicio conventus, declinare poterit, & remiſſionem poſtulare ad ſuum forum. In quam ſententiam præcipua etiam jureconſultorum ſchola deſcendit. *Menoch. de arbitr. judic. caſu 371. num. 21. Iaſon l. nulli num. 6. verſ. Secundo limito. C. de judic. ubi DD. Fel. d. cap. ult. nu. 8. de judic. Cravetta conſil. 258. n. 7.* Concludam, adjecta auctoritate Felini, *d. cap. fin. n. 8. verſ. tertio,* ſic ſcribentis: Dividi poſſunt iſtæ cauſæ, ſi actor & reus ſunt diverſi fori, textus hic reputatus ſingularis per legiſtas l. nulli C. de judic, intellige hoc, ubi diverſitas fori poteſt allegari ab eo qui convenitur, allegante pro ſe regulam capituli cum ſit Generale, de foro comp. ſecus ſi ipſemet agat de una, qui egit in alia. Ita ille. Poſtremo quando fit præjudicium juriſdictioni alterius, is qui cognovit de cauſa præparante v. g. poſſeſſorio, non poterit cognoſcere de cauſa præparata v. g. petitorio, qua de re videatur fuſè Oſaſcus, *ped. dec. 78. num.* 11. 18. ubi ita limitat legem ubi ceptam. Non enim fieri poteſt prorogatio juriſdictionis in præjudicium tertii, *Catheran. d. dec. 78. n. 17. Navarr. in Rubr. de Iudiciis n. 11. & 12.*

QVÆSTIO XXVII.

Scholares & alia univerſitatum membra an ſint exempta?

Minime, *Auth. Habita C. ne filius pro patre. Aufrer. ad quæſt. Tholoſanam* 169. *Rebuff. de privilegiis ſcholarium Privilegio. 152. & in proemio digeſtorum.* Idque niſi particulari privilegio exemptio conceſſa ſit, quemadmodum de Lovanienſi Univerſitate & contentione orta inter illius Rectorem & Epiſcopum Leodienſem refert Præſes Everardi *in locis legalibus loco à tanquam ſeu reſpectivis verſ. ſexto ſub finem, cujus verba compendii cauſa nolo hic referre.* Lateque per privilegia Lovanii typis mandata probatum eſt.

QVÆSTIO XXVIII.

Exemptus à juriſdictione Legati an ſit exempus à juriſdictione Ordinarii?

SMVMARIVM.

1. *Legatus, eſt major ordinario.*
2. *Exemptus ab ordinario, eſt exemptus ab omni legato præterquam à latere.*
3. *Exemptus à judice an ſit exemptus ab illius delegato.*

Vide-